

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาศิลปศึกษา" การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาข้อมูล

ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอน ความรู้ทางศิลปศึกษา ทฤษฎีการสร้างงานจิตรกรรม และแนวการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน(Discipline – Based Art Education) หรือ DBAE

2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างเจาะจง(Purposive sampling) ได้แก่

กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้มีประสบการณ์การสอนในรายวิชาจิตรกรรมจำนวน 11 ท่าน จาก 6 สถาบันอุดมศึกษาสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่

1. สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. แผนกวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. สาขาวิชาจิตรกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. สาขาวิชาจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 40 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สำหรับทั้งอาจารย์และนักศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบเดียวกัน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสามารถจำแนกในรายละเอียดได้ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองสำหรับอาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ใน สาขาศิลปศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2

2.1 เป็นข้อคำถามสำรวจความคิดเห็นที่เกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา จิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน หรือ DBAE จำแนก ตามองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนดังนี้คือ ผู้สอน ผู้เรียนวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิด มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยได้กำหนดความหมายได้ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วย
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการ สอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน หรือ DBAE เป็นคำถามปลายเปิด

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structure interview) ซึ่งมีกรอบแนวคำถามเพื่อ สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย แต่ผู้วิจัยสามารถดัดแปลงข้อคำถาม โดยให้คงความหมายเดิม และถาม ข้อไหนก่อนหรือหลังก็ได้ตามสถานการณ์ เพื่อให้คำถามเป็นเรื่องเดียวกัน รวมทั้งยังสามารถตั้ง คำถามข้อใหม่ เพิ่มเติม ใช้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาจิตรกรรม ใน 7 ด้านดังนี้ ผู้สอน ผู้เรียน วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ นำโครงร่างเครื่องมือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างเสร็จไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้น นำแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง นำแบบสอบถามมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่กำหนด หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS/PS + Statical Package for the Social Sciences / personal Computer) ผลจากการนำตัวอย่างแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มประชากรจริง

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังคณบดี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาจิตกรรม และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยผู้วิจัยเดินทางเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.2 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาจิตกรรม โดยนัดวันเวลา สถานที่ที่จะสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม

นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ มาวิเคราะห์ในตอนที่ 1 ตอนที่ 2 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS/PS + Statical Package for the Social Sciences / personal Computer) คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย หรือค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมาย และวิเคราะห์ โดยถือเกณฑ์ข้อมูลทางสถิติที่ได้ นำเสนอเป็นความเรียง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รวบรวม วิเคราะห์แยกประเภท และนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง และสรุปความจากความเรียงนั้น

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สอนรายวิชาจิตรกรรม ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาศิลปศึกษา

1. ข้อมูลเบื้องต้นของอาจารย์ผู้สอนวิชาจิตรกรรม

จากการตอบแบบสอบถามของผู้สอนวิชาจิตรกรรม พบว่าผู้สอนส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 91.7 ผู้สอนส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้สอนโดยส่วนมาก มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 83.3 ผู้สอนโดยส่วนมากมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 91.7 ผู้สอนโดยส่วนมากสำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาจิตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้สอนโดยส่วนมากมีประสบการณ์สอนระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.3 ลักษณะผลงานทางจิตรกรรม รูปแบบที่ผู้สอนโดยส่วนใหญ่นิยมใช้ในการแสดงออกทางจิตรกรรมแบบ กึ่งนามธรรม คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้สอนโดยส่วนมากชอบเขียนภาพประเภทภาพสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้สอนโดยส่วนมากศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเอง รวมทั้งประชุม ฝึกอบรมและสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 83.3 ผู้สอนโดยส่วนมากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน DBAE คิดเป็นร้อยละ 58.3 วิชาที่มีความสำคัญและช่วยส่งเสริมในการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม 3 ผู้สอนส่วนมากให้ลำดับความสำคัญกับวิชาวาดเส้นเป็นอันดับ 1 อันดับที่ 2 คือวิชาองค์ประกอบศิลป์ อันดับที่ 3 คือ วิชาสุนทรียศาสตร์ อันดับที่ 4 คือวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ และอันดับที่ 5 คือ วิชาศิลปวิจารณ์

2. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียน

จากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55 ผู้เรียนส่วนมากมีอายุระหว่าง 21 –23 ปี คิดเป็นร้อยละ ผู้เรียนทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้เรียนส่วนมากชอบใช้รูปแบบ กึ่งนามธรรม ในการแสดงออกทางจิตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 62.5 ผู้เรียนส่วนมากชอบเขียนภาพประเภท ภาพสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 52.5 ผู้เรียนโดยส่วนมากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน DBAE คิดเป็นร้อยละ 82.5 ผู้เรียนคิดว่าวิชาที่มีความสำคัญและช่วยส่งเสริมในการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม 3 ผู้เรียนส่วนมากให้ลำดับความสำคัญกับวิชาวาดเส้นเป็นอันดับ 1 อันดับที่ 2 คือวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ อันดับที่ 3 คือ วิชาองค์ประกอบศิลป์ อันดับที่ 4 คือวิชาศิลปวิจารณ์ และอันดับที่ 5 คือ วิชาสุนทรียศาสตร์

ตอนที่ 2 รายงานสรุปผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อมูลจากการการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม3 ด้วยวิธีการสอน ศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ใน 7 ด้านคือ ด้าน ผู้สอน ผู้เรียน ด้านวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และ ด้านการวัดและการประเมินผล สรุปได้ดังนี้

1. ด้านผู้สอนวิชาจิตรกรรม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษาการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรม 3 ด้วยวิธีการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ด้านผู้สอน ความคิดเห็นของผู้สอนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x}=4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับสูงที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ ผู้สอนควรเป็นผู้มีความรู้ในกระบวนการสร้างงานจิตรกรรมอย่างเป็นขั้นตอนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง($\bar{x}=4.50$)ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ผู้สอนควรมีความสามารถในการใช้สื่อดิจิทัล และ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x}=4.08$)

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษามีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ผู้สอนควรมีความรู้ในหลักการด้านศิลปะ วิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ วิจัยผลงานศิลปะ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x}=4.60$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลความเคลื่อนไหวด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรมเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.37$)

ข้อที่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีระดับความคิดเห็นรวมกันมากที่สุดคือผู้สอนควรมีความรู้ในหลักการด้านศิลปะวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์วิจัยผลงานศิลปะอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.67$) ข้อที่ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ผู้สอนควรมีศึกษาค้นคว้าข้อมูลความเคลื่อนไหวด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรมเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.93$)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านผู้สอน

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้สอนควรมีความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน ศิลปะศึกษา คือ แกนความรู้ในทั้ง 4 แกนของการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐานหรือ DBAE ประกอบด้วย ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์ และทักษะในการปฏิบัติงานจิตรกรรม เพื่อเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน รวมทั้งเป็นหลักในการพัฒนา

ตนเองต่อไป (ความถี่ =4) ผู้สอนควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ไม่หยุดนิ่งและหมั่นสร้างสรรค์ผลงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน (ความถี่ =2) ผู้สอนควรเข้าใจที่มาของการสร้างสรรค์งานของตนเองก่อน และมีการค้นคว้าข้อมูลทั้งจากตำรา เอกสาร ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสืบค้น เพื่อเป็นการพัฒนาแนวคิดและทักษะควบคู่กันเสมอ (ความถี่ =1) มีความรับผิดชอบ (ความถี่ = 1)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา ผู้สอนในรายวิชาจิตกรรม ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นทั้งผู้สอนเป็นศิลปิน มีความสามารถทางด้านทักษะกระบวนการในการสร้างงานจิตกรรม รวมทั้งความรู้ในด้านวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้อง(ความถี่ =6) มีใจกว้าง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไม่ชักจูงให้ผู้เรียนทำงานตามแบบที่ผู้สอนชอบ (ความถี่ = 3) มีความเป็นกันเองไม่กดดันผู้เรียนมากเกินไป (ความถี่ =2) มีเวลาในการสอนให้มากขึ้น ไม่ควรรับงานนอกเหนือจากการสอนให้มากเกินไป และอยากให้มีการเพิ่มจำนวนผู้สอนให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ให้มีความเหมาะสมในการควบคุมดูแลและให้คำแนะนำ (ความถี่ =1)

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านผู้สอน

ผู้สอนวิชาจิตกรรมในระดับอุดมศึกษา ควรมีความรู้เกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน หรือ DBAE เพราะแกนความรู้ทั้ง 4 ด้านของ DBAE ที่ประกอบไปด้วย แกนความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ และทักษะการปฏิบัติ นั้นล้วนแล้วแต่เป็นความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนศิลปศึกษาทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 58.33 ผู้สอนในรายวิชาจิตกรรม ควรเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญ สร้างผลงานจิตกรรมอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.66 ผู้สอนมีหน้าที่แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาในการทำงานให้แก่ผู้เรียน ไม่ควรโน้มน้ำหนักให้ผู้เรียนสร้างผลงานตามอย่างผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอด สื่อสาร สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างมีเหตุผล และสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ คิดเป็นร้อยละ 16.66 นอกจากนั้นคือ ผู้สอนควรมีพฤติกรรมที่เหมาะสม แต่งกายสุภาพ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบในการเข้าสอนทุกครั้ง

2. ด้านผู้เรียนวิชาจิตกรรม

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษาการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ด้านผู้เรียน ของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ ผู้เรียนควรมีความรู้ในหลักการด้านองค์ประกอบศิลป์เพื่อ

ประกอบการพิจารณาคุณค่าของงานจิตรกรรม และเป็นพื้นฐานในการสร้างงานศิลปะ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x}=5.00$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ผู้เรียนควรมีการรายงานความคืบหน้าต่อผู้สอนเป็นระยะ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.41$)

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ผู้เรียนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ ผู้เรียนควรยอมรับคำแนะนำและข้อวิจารณ์จากผู้อื่นและนำข้อบกพร่องนั้นไปปรับปรุงแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.35$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ มีการรายงานความคืบหน้าต่อผู้สอนเป็นระยะและสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย($\bar{x} = 3.20$)

ข้อที่ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นรวมกันอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ มีความรู้ในหลักการด้านองค์ประกอบศิลป์เพื่อประกอบการพิจารณาคุณค่าของงานจิตรกรรม และเป็นพื้นฐานในการสร้างงานศิลปะ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.65$) ข้อที่มีความคิดเห็นรวมกันอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงานศิลปะมีการรายงานความคืบหน้าต่อผู้สอนเป็นระยะและสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.80$)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียนต้องเป็นผู้มีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังคำวิจารณ์ และพร้อมที่จะนำข้อเสนอแนะเหล่านั้นไปพัฒนาปรับปรุงผลงานของตนเสมอ (ความถี่ = 2) ผู้เรียนต้องรู้จักประยุกต์ความรู้ในด้านต่างๆที่ได้เรียนมาแล้ว นำมาปรับใช้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานของตนได้ (ความถี่ = 2) ผู้เรียนต้องสามารถบ่งบอกถึงคุณค่าความงามที่อยู่ในแนวความคิดและผลงานของตน เพื่อแสดงถึงความเข้าใจและซาบซึ้งในคุณค่าของงานศิลปะภายในตนเอง (ความถี่ = 1) ผู้เรียนต้องทุ่มเทและหมั่นฝึกฝนทักษะ สร้างความชำนาญในการทำงานศิลปะ (ความถี่ = 1)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา ผู้เรียนควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสนใจศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับจิตรกรรม และค้นคว้าหาแนวคิดที่แปลกใหม่(ความถี่ = 5) ผู้เรียนควรติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาการทางศิลปะ ในแนวทางที่ตนสนใจ ทั้งจากหนังสือ ตำรา รวมถึงเข้าชมนิทรรศการ หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ = 4) ผู้เรียนควรมีความเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งอาจารย์ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้น ยอมรับคำวิจารณ์ และพร้อมที่จะนำไปปรับปรุง (ความถี่ = 2) ผู้เรียนควรมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง ทั้งในการศึกษาหาข้อมูลด้วยตนเอง รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงาน และส่งงานให้ตรงเวลา (ความถี่ = 1)

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนควรมีความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนศิลปศึกษา ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ และทักษะการสร้างงานจิตรกรรมเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว คิดเป็นร้อยละ 58.33 เพื่อที่จะนำไปพัฒนาความคิดและการทำงานศิลปะในครั้งต่อไป ผู้เรียนควรมี การศึกษาค้นคว้าข้อมูลของผลงานจิตรกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้เรียน ควรมีการรับผิดชอบต่อการเรียนด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อการส่งรายงานการทำงานต่อผู้สอน เป็นระยะ คิดเป็นร้อยละ 16.66 นอกเหนือจากนั้นคือ ผู้เรียนควรรับฟังคำแนะนำของอาจารย์ ผู้สอนแล้วนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม

3. ด้านวัตถุประสงค์การเรียนการสอน

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษาการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรมโดย บูรณาการวิธีการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ด้านวัตถุประสงค์ ผู้สอนมีความ คิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมี ความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงสุดคือ เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการระบวนการสร้างงานศิลปะอย่างเป็น ขั้นตอน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 5.00$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุด มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 ข้อ คือ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากความสนใจด้านประวัติศาสตร์เพื่อเป็น ข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างงานจิตรกรรม และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบรูปแบบทาง จิตรกรรมในแต่ละยุคสมัย เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง และเพื่อให้ผู้เรียน เข้าใจหลักเกณฑ์และองค์ประกอบของความงามเพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.33$)

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษาที่ความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบใน การค้นคว้าข้อมูลประกอบการทำงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.50$) ข้อที่มีระดับความ คิดเห็นในระดับที่ต่ำที่สุดคือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบรูปแบบทางจิตรกรรมในแต่ละยุค สมัย เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์งานของตนเอง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.07$)

ข้อที่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นรวมกันในระดับสูงที่สุดคือ เน้นให้ผู้เรียนมีความ รับผิดชอบในการค้นคว้าข้อมูลประกอบการทำงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.66$) ข้อที่ มีความคิดเห็นรวมกันอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบรูปแบบทาง จิตรกรรมในแต่ละยุคสมัย เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์งานของตนเอง อยู่ในระดับเห็นด้วย มาก ($\bar{x} = 4.2$)

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวิชาจิตกรรมนั้น ควรเน้นหนักไปที่การแสดงออกทางแนวความคิด และความสามารถในการถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของผลงานที่สามารถสื่อถึงแนวความคิดนั้นได้ (ความถี่ = 2) เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในอาชีพ และสามารถนำไปใช้กับการปฏิบัติงานศิลปะในแขนงอื่น หรือรายวิชาอื่นได้ (ความถี่ = 1)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา วัตถุประสงค์ในรายวิชาจิตกรรม ควรเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประมวลความรู้ที่เคยเรียนมา แล้วนำมาปรับใช้ในการสร้างผลงาน รวมถึง มีทักษะในการทำงานจิตกรรมด้วย(ความถี่ = 3) ควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และในชีวิตประจำวันได้ (ความถี่ = 2) และเน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาด้านความคิดและด้านทักษะควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 1)

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของรายวิชาจิตกรรมควรเน้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ต่างๆที่ได้เคยเรียนมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตกรรม มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 50 เน้นที่ทักษะกระบวนการคิดควบคู่ไปกับการฝึกฝนทักษะปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 25 และเน้นที่กระบวนการถ่ายทอดแนวความคิดออกมาเป็นผลงานที่มีความสอดคล้องกับแนวความคิดนั้นอย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 16.66 นอกเหนือจากนั้นคือ เน้นที่ความเป็นเอกลักษณ์ในผลงานตามที่จุดประสงค์รายวิชาได้กำหนดไว้

4. เนื้อหาวิชาจิตกรรม

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษาการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ด้านเนื้อหาวิชา ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงสุดคือ ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาวัสดุ เทคนิค สี รูปทรง และเรื่องราวใหม่ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 5.00$) ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ เนื้อหาวิชาที่ประกอบด้วยความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.25$)

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงสุด คือ เนื้อหาที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนา

ความสามารถ เพื่อสร้างความชำนาญด้านทักษะในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.47$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาวัสดุ เทคนิค สี รูปทรง และเรื่องราวใหม่ อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.25$)

ข้อที่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นรวมอยู่ในระดับสูงสุดคือ เนื้อหาที่เน้นให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถ เพื่อสร้างความชำนาญด้านทักษะและกระบวนการในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.65$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับต่ำที่สุดคือ ศึกษาค้นคว้า เพื่อหาวัสดุ เทคนิค สี รูปทรง และเรื่องราวใหม่ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($X = 4.12$)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาวิชา

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน เนื้อหาวิชาควรประกอบด้วยเนื้อหาทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ (ความถี่ = 2) เนื้อหาวิชาที่มีการบูรณาการความรู้ทั้ง 4 ด้านตามแนวการสอนศิลปศึกษา แบบ DBAE มาใช้ ถือว่ามีความเหมาะสม (ความถี่ = 2) เนื้อหาวิชาที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ (ความถี่ = 1)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา เนื้อหาวิชาควรมีการพัฒนา ปรับปรุงให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ(ความถี่ = 7) ควรมีเนื้อหาที่ประกอบไปด้วยด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติควบคู่กันไป(ความถี่ = 5) เนื้อหาวิชาควรมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน(ความถี่ = 2)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านเนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชาที่มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาการเข้ากับทักษะการปฏิบัติ หรือการบูรณาการเนื้อหาในแกนความรู้ทั้ง 4 ของ DBAE เข้าด้วยกันในสัดส่วนที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะเน้นไปที่แกนทักษะปฏิบัติ เพราะถึงอย่างไรก็ยังเป็นรายวิชาปฏิบัติอยู่ คิดเป็นร้อยละ 66.66 เนื้อหาวิชาที่มีการพัฒนา มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปให้ทันต่อความเคลื่อนไหวของยุคสมัยอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 25

5. ด้านวิธีการสอนวิชาจิตรกรรม

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษาการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ด้านวิธีการสอน อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.87$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมีระดับความคิดเห็นในระดับที่สูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ข้อคือ ผู้สอนมีส่วนร่วมโดยเป็นผู้แนะนำหลักการและให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าและปฏิบัติงานของผู้เรียน และ ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีการพบปะเพื่อวิเคราะห์ วิจัย

และร่วมไขข้อบกพร่องในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 5.00$) รองลงมาคือ ใช้วิธีการพาผู้เรียนออกไปดูขั้นตอนกระบวนการของศิลปินโดยตรง อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.91$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ใช้วิธีการสอนแบบผ่านสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสืบค้นข้อมูลทางด้านผลงานและประวัติศาสตร์ศิลปะที่ผู้เรียนสนใจเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแนวความคิดและผลงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.33$)

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงสุดคือ ใช้รูปแบบการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าแนวความคิดด้วยตนเอง และแสดงออกได้อย่างเสรี อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.27$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับต่ำที่สุดคือ ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ใช้วิธีการสอนแบบผ่านสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสืบค้นข้อมูลทางด้านผลงานและประวัติศาสตร์ศิลปะที่ผู้เรียนสนใจเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแนวความคิดและผลงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.17$)

ข้อที่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นรวมกันอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ ใช้วิธีให้ผู้เรียนเรียนรู้การโดยผ่านประสบการณ์การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.62$) ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ใช้วิธีการสอนแบบผ่านสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสืบค้นข้อมูลทางด้านผลงานและประวัติศาสตร์ศิลปะที่ผู้เรียนสนใจเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแนวความคิดและผลงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.3$)

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านวิธีการสอน

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน การเรียนการสอนควรเป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ตนสนใจ และมีอิสระในการแสดงออก(ความถี่ = 4) ผู้สอนและผู้เรียนควรมีการเปิดโอกาสในการอภิปรายแลกเปลี่ยนและนำเสนอแนวความคิด ในการสร้างงานศิลปะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (ความถี่ = 2) โดยมีการให้คำแนะนำ จากอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้น สามารถวิจารณ์ผลงานของกันและกันได้ (ความถี่ = 1)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา วิธีการสอนควรเป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิด ค้นคว้าตามความสนใจของตัวเอง (ความถี่ =8) มีการสอนแบบอภิปราย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันเป็นระยะ ส่งเสริมให้มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์ (ความถี่ =4) เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ (ความถี่ =2) และมีการใช้สื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน(ความถี่ =1)

5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านวิธีการสอน

วิธีการสอน ควรใช้วิธีการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนสามารถคิด ค้นคว้า ศึกษา ในสิ่งที่ตนสนใจได้ คิดเป็นร้อยละ 75 มีการใช้วิธีการเรียนแบบมีศิลปินเป็นแบบอย่าง มีการพา ผู้เรียนออกนอกชั้นเรียนเพื่อไปศึกษากระบวนการทำงานของศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญโดยตรง คิดเป็น ร้อยละ 41.66 ใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 16.66 นอกเหนือจากนั้นคือ ใช้วิธีการสอน แบบบรรยายประกอบการสาธิต

6. สื่อการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม

6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษาการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรม โดย บูรณาการวิธีการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ใน ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.87$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดมี ค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 ข้อคือมีการใช้บทวิเคราะห์ วิจารณ์ ของศิลปิน หรือนักวิจารณ์ในการศึกษา ข้อมูล หรือประกอบการอ้างอิง และมีการใช้ผลงานจิตรกรรมที่เป็นผลงานจริงของศิลปินมาใช้เป็น สื่อในการสอน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 5.00$) รองลงมามีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อ คือด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ มีตำรา วารสาร เอกสารด้านประวัติศาสตร์ศิลป์เกี่ยวกับผลงานด้าน จิตรกรรมให้ผู้เรียนค้นคว้าอย่างเพียงพอ และด้านสุนทรียศาสตร์ มีการพาผู้เรียนไปทัศนศึกษายัง แหล่งการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทางสุนทรียะ และด้าน ศิลปวิจารณ์ มีการเชิญวิทยากร ผู้มีความรู้ ศิลปิน มาให้ความรู้ ความเข้าใจในแง่ของการวิเคราะห์ วิจารณ์ ผลงานศิลปะ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.91$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับ ต่ำที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ มีการจัดเตรียมพื้นที่ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ อยู่ใน ระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.33$)

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ ให้มีการพาผู้เรียนไปทัศนศึกษายัง แหล่งการเรียนรู้ เช่นพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ เพื่อสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะ อยู่ในระดับเห็นด้วย อย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.52$) ข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ใช้เอกสาร ข้อความรู้ เกี่ยวกับหลักการด้านความงามของลัทธิทางศิลปะประกอบการอ้างอิง อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.17$)

ข้อที่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ มีการพาผู้เรียนไปทัศนศึกษายังแหล่งการเรียนรู้เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ เพื่อสร้างประสบการณ์การรับรู้ทางสุนทรีย์ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.71$) ข้อที่มามีความคิดเห็นรวมในระดับต่ำที่สุดคือ ผู้สอนมีการใช้เอกสาร ข้อความรู้เกี่ยวกับหลักการด้านความงามของลัทธิทางศิลปะประกอบการอ้างอิง อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.87$)

6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านสื่อการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน สื่อในการเรียนการสอนที่ดีควรเป็นผลงานจริง เพราะขนาดและพื้นผิวของผลงานสามารถสร้างความรู้สึกที่ต่างออกไปจากการดูภาพจากตำรา หรือเอกสาร (ความถี่ = 5) ควรมีการพาผู้เรียนไปทัศนศึกษา ยังแหล่งการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ (ความถี่ = 3) แต่ในกรณีที่เป็นผลงานหายาก หรือการศึกษาจากประวัติศาสตร์ศิลป์ ภาพจากตำราและเอกสารก็เป็นสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็น (ความถี่ = 1)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษามีการใช้ผลงานจริงมาเป็นสื่อการสอน ทั้งการนำมาใช้ในห้องเรียน และการพาผู้เรียนไปเข้าชมนิทรรศการ หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ (ความถี่ = 8) มีการเชิญศิลปิน มาเป็นวิทยากรพิเศษ เพื่อถ่ายทอดความรู้ แนวความคิด และกระบวนการทำงาน (ความถี่ = 3) มีการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการทำงาน (ความถี่ = 1)

6.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านสื่อการเรียนการสอน

สื่อในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม 3 นั้นควรมีการใช้ผลงานจิตรกรรมจริง มาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งเป็นการนำมาใช้ในชั้นเรียน และการพาผู้เรียนออกไปชมตามงานนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 58.33 มีการศึกษาการทำงานจากศิลปินโดยตรง และมีการเชิญศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญรวมถึงช่างฝีมือ และศิลปินพื้นบ้านมาเป็นผู้ให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 25 มีการใช้สื่อการเรียนจากตำรา เอกสาร บทความ และบทวิจารณ์ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 16.66 นอกเหนือจากนั้นคือมีการใช้สื่อการเรียนที่เป็นสื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษาการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรมโดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ด้านการวัดและการประเมินผล อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.62$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงสุดคือวัด และประเมินจากการค้นคว้ารวบรวม การนำเสนอข้อมูลที่มาของผลงานที่เป็นแรงบันดาลใจในการ สร้างงานและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($X = 4.83$) ข้อที่ มีความคิดเห็นในระดับที่ต่ำที่สุด คือการใช้วิธีประเมินผลจากการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานที่ รวบรวมอยู่ในแฟ้มสะสมงาน อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.50$)

ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่า ข้อที่ความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับสูงสุด คือ วัดและประเมินจากความสามารถ และความชำนาญด้านทักษะในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.47$) ข้อที่มีระดับ ความคิดเห็นในระดับต่ำที่สุดคือ ใช้วิธีการประเมินจากการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ผลงานที่รวบรวมอยู่ใน แฟ้มสะสมงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.15$)

ข้อที่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นรวมกันอยู่ในระดับสูงที่สุดคือ ประเมินผลจากรู ูปแบบการนำเสนอผลงานจิตรกรรมที่ดี และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.58$) ข้อที่ความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำที่สุดคือ ใช้วิธีประเมินผลจากการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน ที่รวบรวมอยู่ในแฟ้มสะสมงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.82$)

7.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านการวัดและการประเมินผล

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอนการวัดและการประเมินผลควรมีหลักเกณฑ์ที่ สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน(ความถี่ =4) ผู้สอนและผู้เรียนควรมีการตกลงกันใน เรื่องของเกณฑ์การวัดและการประเมินผลในเบื้องต้น หรือตั้งแต่เริ่มเรียน (ความถี่ =2) ควรมี ประเมินผลจากความรับผิดชอบและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนด้วย (ความถี่ = 1)

ข้อเสนอแนะจากนักศึกษาผู้สอนและผู้เรียนควรมีการตกลงกันในหลักเกณฑ์ และวิธีการ วัดและการประเมินผล ตั้งแต่เริ่มเรียน และควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์รายวิชา (ความถี่ =5) ควรมีการวัดจากทั้งเอกสารประกอบการทำงานและคุณภาพของผลงานควบคู่กัน (ความถี่ =4) วัดจาก ความรับผิดชอบ ความสนใจ ความตรงต่อเวลา และพัฒนาการของผู้เรียน(ความถี่ =2)

7.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านการวัดและการประเมินผล

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

เกณฑ์ในการวัดและการประเมิน วัดและประเมินผลจากกระบวนการคิด การศึกษาค้นคว้า และประเมินผลจากความสมบูรณ์ของผลงานว่าสามารถถ่ายทอดแนวความคิดออกมาเป็นผลงาน จิตรกรรมได้อย่างสอดคล้อง สัมพันธ์และมีความเหมาะสมหรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 75 ประเมินจาก กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวความคิด ทักษะในการปฏิบัติและกระบวนการ สร้างงาน

จิตรกรรม อย่างเป็นขั้นตอน คิดเป็นร้อยละ 41.66 นอกเหนือจากนั้นคือ วัดและประเพณีผลจาก
พฤติกรรม ความรับผิดชอบในการเรียนของผู้เรียน และพัฒนาการด้านทักษะ

วิธีการวัดและการประเมินผล วัดและประเมินจากเอกสาร บันทึกประกอบการทำงาน และ
จากผลงานที่สำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ประเมินผลจากเพิ่มสะสมงาน ตลอดทั้งเทอม ในกรณีที่มี
มีการสร้างงานในหลายชั้น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 16.66
นอกเหนือจากนั้นคือ ประเมินผลวิธีจากการนำเสนอ (Present) ต่อผู้สอน และจากการสังเกต และ
บันทึกพฤติกรรม

อภิปรายผลการวิจัยการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอน ศิลปะศึกษา แบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน

การอภิปรายผลเกี่ยวกับการศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม 3 ด้วยวิธีการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่3 สาขาศิลปะศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน

1. อภิปรายผลสรุปเป็นภาพรวมการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน
2. อภิปรายผลเป็นรายชื่อของการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน ทั้ง 7 ด้านของการจัดการเรียนการสอน ในด้านผู้สอน ผู้เรียน วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

1. อภิปรายสรุปเป็นภาพรวม

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยทั้งหมด ในด้านวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยรวมที่มีค่ามากที่สุด จากแบบสอบถามของผู้สอนและผู้เรียนต่างก็ให้ระดับความคิดเห็นในด้านวัตถุประสงค์ซึ่งไปในทิศทางเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้สอนและผู้เรียนให้ความสำคัญต่อการตั้งหรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียน เพราะวัตถุประสงค์ในการเรียนนั้น เป็นข้อความระบุพฤติกรรมที่ผู้สอนคาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เปรียบเสมือนหลักชัยที่ผู้เรียนต้องไปให้ถึง และเป็นหลักกำหนดทิศทางการสอนของครู (Bloom, 1981) สอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนกับความคาดหวังของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการให้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมมีวัตถุประสงค์ เพื่อการสร้างงานอย่างเป็นเอกลักษณ์ ทั้งนี้จากผลการวิจัยระบุว่า ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นจะมุ่งเน้นไปที่ทักษะการสร้างงานแล้ว ควรมีการเน้นหนักในเรื่องของกระบวนการสร้างแนวความคิด การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลความรู้และหลักการประกอบการสร้างผลงานด้วย ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรเน้นไปที่ สื่อในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรพิจารณาเลือกสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เจน เค เบท (Jeane K. Bate, 2000) กล่าวว่าสื่อการสอนที่ดี ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียน และมีความหลากหลาย การพาผู้เรียนไปชมผลงานจริง จากพิพิธภัณฑ์ นิทรรศการ และหอศิลป์ จะสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจและจินตนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับ โกลุม สายใจ (2544) ให้ผู้เรียนสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการสร้างงานของตนเองได้ สื่อผลงานศิลปะจริงยังช่วยในเรื่องของเทคนิคการสร้างงานศิลปะที่มีความแปลกใหม่ได้อีกด้วย ใน

กรณีที่ผลงานนั้นเป็นผลงานที่มีขนาดใหญ่ หรือเป็นผลงานที่หายาก และมีคุณค่าในด้านสุนทรียศาสตร์ และประวัติศาสตร์เพื่อสร้างแนวคิดของผู้เรียนโดยเข้าถึงผลงานหรือความรู้จากทั่วโลก และค้นพบผลงานที่สนใจเป็นแรงบันดาลใจ ผู้สอนและผู้เรียนก็สามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าได้โดยผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต (Internet) ที่ช่วยให้มีความสะดวกและประหยัดเวลา สอดคล้องกับ ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2543) เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ และขยายขอบเขตของความคิดและจินตนาการให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้อย่างดี

ผู้สอนและผู้เรียนยังให้ความสำคัญต่อการวัดและการประเมินผล เพราะถือเป็นปลายทางของการจัดการเรียนการสอน เกณฑ์การวัดและการประเมินผลควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม นั้นผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่าการวัดและการประเมินจากทั้ง ความรู้ ความคิด กระบวนการทำงานและพัฒนาการ สอดคล้องกับ ไอสเนอร์(1972) ที่กล่าวถึงสิ่งที่สามารถประเมินได้ในงานศิลปะ คือ 1.ความชำนาญทางเทคนิคที่ปรากฏในผลงาน 2. สุนทรียภาพและลักษณะการแสดงออกของผลงาน ได้แก่ การจัดรูปทรง 3. จินตนาการ ระดับความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่การประเมินระดับของผลงานที่ปรากฏ ด้านเนื้อหาวิชา ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการบูรณาการแกนความรู้ทั้ง 4 ด้านของการจัดการเรียนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน หรือ DBAE มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนจิตรกรรม 3 เพราะประกอบได้ด้วยความรู้ในด้านวิชาการ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ และเนื้อหาในด้านการปฏิบัติกระบวนการทางจิตรกรรม ซึ่งแกนความรู้ทั้ง 4 ด้านนี้ ถือเป็นความรู้ที่สำคัญต่อการเรียนศิลปศึกษา ทั้งในแง่ของกระบวนการทางความคิดและการปฏิบัติงาน(มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ,2543) ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม ด้วยจุดมุ่งหมายของรายวิชาที่เน้นการสร้างผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน ดังนั้นแนวความคิดของผู้เรียนจึงมีความสำคัญที่สุด สอดคล้องกับไมเคิล (Michale,1983) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแสดงออกได้ด้วยตนเอง (Self Expression) และ อัมไพ ตรีธรรสาร (2545) กล่าวว่า หลักการพื้นฐานสำหรับแนวความคิดแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือการให้ความสำคัญต่อลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งความสนใจ ทักษะ และความถนัด ทั้งนี้ วิธีการสอนแบบนี้บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้สอนจะมีความใกล้ชิด ในลักษณะของผู้ให้คำแนะนำ วิเคราะห์ ประเมินผลการทำงานในแต่ละขั้นตอนให้กับผู้เรียน โดยไม่ก้าวก่ายทางความคิด ดังนั้นบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในรายวิชาจิตรกรรม 3 นั่นคือ ผู้สอนจะเป็นผู้แนะนำ เสนอแนะ และเป็นนักวิจารณ์ ที่ช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนาผลงานของตน และผู้เรียนนั้นจะเป็นผู้ที่สร้างผลงานศิลปะที่มีความเข้าใจในคุณค่าของความงาม และกระบวนการทำงาน ด้วยการศึกษา

ค้นคว้าในสิ่งที่ตนสนใจ และถ่ายทอดผลงานของตนสู่ผู้อื่น รวมทั้งเป็นนักวิจารณ์ในชั้นเรียนได้อีกด้วย(Jeffers,1990)

2. การเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม โดยบูรณาการวิธีการสอนศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน

ด้านผู้สอน

1. ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้สอนวิชาจิตรกรรม3 ควรมีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ซึ่งเป็นข้อมูลความรู้ที่แสดงความเป็นมาและรูปแบบของผลงานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงถึงแนวทางและพัฒนาการทางศิลปะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภีพร วงศ์สุวรรณ (2543) กล่าวว่าการรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อครูศิลปศึกษา เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจในกระบวนการสร้างงานศิลปะ และพัฒนาการทางเทคนิค เนื้อหา เรื่องราวที่มีความแตกต่างกันไป ในแต่ละยุคสมัย เพื่อถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียน

2. ด้านสุนทรียศาสตร์

ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้สอนวิชาจิตรกรรม ควรมีความรู้ในหลักการด้านสุนทรียศาสตร์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการรู้จักรับรู้ความงาม Anderson (1990) กล่าวว่า ผู้สอนในวิชาทัศนศิลป์ ควรมีความรู้ในหลักการด้านสุนทรียศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการอธิบายความหมายและนัยสำคัญทางศิลปะไปสู่ผู้เรียน และมีส่วนส่งเสริมให้สอบสวน แสวงหาหลักการด้านความงามจากผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้น

3. ด้านศิลปวิจารณ์

ผู้สอนในวิชาจิตรกรรมควรมีความรู้ในหลักการด้านศิลปวิจารณ์ มีความสามารถในการวิจารณ์ผลงานอย่างมีเหตุผล และเชื่อถือได้ เพราะการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานเป็นการสร้างความเข้าใจในคุณค่าของงานศิลปะด้วยวิธีการมองความรู้ควบคู่กับความคิด(สมโภชน์ ทองแดง,2536) อันจะเป็นแนวทางที่ช่วยสนับสนุนต่อการค้นหาข้อมูลต่างๆที่ปรากฏในผลงานศิลปะ (Mittler,1994) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับคำแนะนำ ข้อวิจารณ์เหล่านั้นไปปรับปรุง พัฒนาผลงานของตน ทั้งนี้ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอน และหลักการในการวิจารณ์ เพื่อที่จะสามารถสื่อสาร และถ่ายทอดให้ผู้เรียน หรือผู้ฟังเข้าใจได้

4. ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ

ผู้สอนโดยส่วนมากมีความคิดเห็นไปในทางด้านทักษะการปฏิบัติมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่าตัวผู้สอนเอง ควรมีความรู้ในกระบวนการสร้างงานจิตรกรรมอย่างเป็นขั้นตอน และ

ปฏิบัติงานจิตรกรรมอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีความสามารถเชี่ยวชาญทักษะกระบวนการสร้างงานจิตรกรรม สอดคล้องกับ จอห์น เอ. ไมเคิล (1983) กล่าวว่าผู้สอนศิลปะ ควรมีพื้นฐานทางด้านการสร้างงานศิลปะเป็นอย่างดี มีความชำนาญ มีความรู้ในวิธีการ มีประสบการณ์ในการทำงานศิลปะ มีความรู้ความสามารถความถนัดทางศิลปะโดยตรง

ด้านผู้เรียน

1. ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้เรียนควรศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เป็นแรงบันดาลใจ และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ในการสร้างสรรค์ผลงาน สอดคล้องกับ มะลิฉัตร เอื้ออานันท์(2542) กล่าวว่าความเป็นมาและประวัติการสร้างงานศิลปะ จากผลงานศิลปะทั้งจากในอดีตและปัจจุบัน สามารถแรงบันดาลใจ เป็นข้อมูลความรู้ในกระบวนการ รูปแบบ และเทคนิคการสร้างงานศิลปะ และจะช่วยให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

2. ด้านสุนทรียศาสตร์

ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่า ผู้เรียนในวิชาจิตรกรรมควรมีความรู้ในหลักการด้านองค์ประกอบศิลป์ เพื่อการพิจารณาด้านคุณค่าทางสุนทรียภาพ สอดคล้องกับราล์ฟ สมิธ (Ralph A. Smith, 1986 อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ,2543) ผู้เรียนจิตรกรรมที่มีความรู้ด้านหลักการทางองค์ประกอบศิลป์จะช่วยในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นของความงามได้ดีขึ้น เมื่อมีความเข้าใจในคุณค่าของความงามทางศิลปะ ก็สามารถรับรู้เกี่ยวกับความงามในสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในความงามอันเป็นรากฐานของศิลปะ

3. ด้านศิลปวิจารณ์

ผู้เรียนควรยอมรับคำแนะนำและข้อวิจารณ์จากผู้อื่น และนำข้อบกพร่องนั้นไปปรับปรุงแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป สอดคล้องกับมะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2542) กล่าวว่า การวิเคราะห์วิจารณ์ในการประเมินผลงานทางศิลปะ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ กล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล

4. ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ

ผู้เรียนควรมีความรู้ทั้งที่เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างงานศิลปะ รวมถึงทักษะการปฏิบัติงานศิลปะ สอดคล้องกับ ผดุง พรหมมูล (2538) ที่กล่าวถึงผู้เรียนศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนทางด้านทัศนศิลป์ ที่จะต้องมีความรู้ในด้านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและจะต้องเป็นผู้ที่มีการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง และควรฝึกฝนทักษะและพัฒนาสมรรถภาพให้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานจิตรกรรม สอดคล้องกับ สุชาติ เกาทอง(2547) กล่าวว่า กลวิธีในการสร้างสรรค์

แบบต่างๆ ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะงาน เพราะขึ้นอยู่กับการใช้เครื่องมือ วัสดุและกระบวนการทำงานที่แตกต่างกัน ผู้สร้างงานจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญ จึงจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ดี

ด้านวัตถุประสงค์

1. ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่า วัตถุประสงค์ในรายวิชาจิตรกรรม 3 ควรเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ จากความสนใจในผลงานจิตรกรรมที่เป็นแรงบันดาลใจและรูปแบบเทคนิควิธีการ แล้วนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวเอง สอดคล้องกับ โกลุม สายใจ (2544) ที่กล่าวว่า การสร้างงานจิตรกรรม เกิดจากการรับรู้จากสิ่งแวดล้อมหรือแรงบันดาลใจที่อยู่ภายใน ซึ่งอาจได้มาจากเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือจากศิลปะในอดีต เข้าสู่การคิด ค้นรูปแบบ การเลือกและจัดการกับเทคนิค วัสดุ จนถึงขั้นลงมือ ปฏิบัติ และนำเสนอผลงานสู่สังคมได้ ดังนั้น นอกเหนือจากทักษะในการปฏิบัติแล้ว การศึกษาประวัติศาสตร์ศิลป์ก็เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแนวความคิดในการสร้างงานจิตรกรรมรวมถึงลักษณะกระบวนการ และเทคนิคต่างๆ ในการสร้างงานจิตรกรรมได้

2. ด้านสุนทรียศาสตร์

เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจหลักเกณฑ์ และแนวทางปรัชญาทางด้านสุนทรียศาสตร์ และองค์ประกอบของความงามและสามารถพัฒนาเป็นความรู้สึกซาบซึ้งซึ่งที่มีต่อคุณค่าทางความงาม สอดคล้องกับมะลิฉัตร เอื้ออานันท์(2541) ได้กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในผลงานศิลปะนั้น ต้องให้ผู้เรียนวิเคราะห์ส่วนต่างๆ ของงานศิลปะได้ ผู้เรียนจึงต้องเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ และหลักการจัดองค์ประกอบของงานศิลปะ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างผลงานของตนเองต่อไป

3. ด้านศิลปวิจารณ์

เพื่อให้ผู้เรียนยอมรับคำแนะนำ และข้อวิจารณ์ เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงผลงานของตน สอดคล้องกับอารี สุทธิพันธ์(2530) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นการกลับไปทบทวน สำรวจในสิ่งที่ตนอาจจะมองข้ามไป การวิเคราะห์ วิจารณ์ จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และหลักทางศิลปะไปใช้ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงผลงานของตน ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องเข้าใจถึงหลักการในการวิจารณ์ผลงานศิลปะ เพื่อเป็นแนวทางในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินคุณค่าของผลงานศิลปะ และสามารถนำมาปรับใช้ในการสร้างผลงานของตนเองได้

4. ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ

ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม3ควรเป็นการเน้นกระบวนการคิดควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวิชย วงษ์ใหญ่(2537)

วัตถุประสงค์ ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา วิธีการ และทฤษฎีทางศิลปะ สอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2530) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติไว้ว่า เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ในการที่จะรวบรวมและสัมพันธ์แนวความคิดและหลักความรู้ต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อประยุกต์หลักการเข้ากับการปฏิบัติงาน

ผู้สอนยังมีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวิชาจิตกรรม 3 นั้นควรเน้นหนักไปที่ความเข้าใจในกระบวนการสร้างผลงานจิตกรรมอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ผู้สอนและผู้เรียนยังให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ทางด้านพฤติกรรม ความรับผิดชอบของผู้เรียนซึ่ง บลูม (Benjamin S. Bloom, 1956 อ้างถึงในอุทุมพร จามรราน 2532) วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนว่า ควรมีการวัด จากด้านพุทธิพิสัย อันได้แก่ความรู้ทางด้านวิชาการ ประวัติศาสตร์ ระเบียบวิธี กระบวนการ หลักการ การคิดหาเหตุผล ด้านจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เน้นเกี่ยวกับด้านสุนทรียภาพ การแสดงความรู้สึก ประทับใจ ชาบซึ่ง อันเป็นการ พัฒนาความรู้สึกละเอียด ด้านทักษะพิสัย อันได้แก่ความชำนาญในทักษะการปฏิบัติงานก็เป็นจุดประสงค์ที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปพัฒนาตนเองในภายภาคหน้า

ด้านเนื้อหาวิชา

1. ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

เนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน เพราะการเรียนการสอนรายวิชาจิตกรรม 3 นั้น มุ่งเน้นไปที่การสร้างงานอย่างมีเอกลักษณ์ ดังนั้นแนวความคิดและความสนใจของผู้เรียนจึงควรเป็นหลักในการเลือกเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัยของสัมฤทธิ์ เพชรคง(2543) ที่ทำการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนจิตกรรมในระดับอุดมศึกษา การเลือกเนื้อหาวิชาจิตกรรมต้องเป็นเนื้อหาความรู้ที่ช่วยกระตุ้นความคิดและจินตนาการ สอดคล้องกับกาเย่(Robert Gagne, 1974) ที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาความรู้ที่ช่วยกระตุ้นจินตนาการ (Arouse Imagination) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำไปใช้ในการสร้างงานจิตกรรมที่มีความแปลกใหม่และสามารถพัฒนาจนสร้างความเป็นเอกลักษณ์ในงานจิตกรรมของตนเองได้ดี

2. ด้านสุนทรียศาสตร์

การใช้เนื้อหาวิชา ในด้านหลักการด้านทฤษฎีเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ ที่ประกอบด้วยหลักการของความงามทางด้านผลงานศิลปะ เพื่อเสริมสร้างความซาบซึ้งในคุณค่าของผลงาน และสร้างแรงดลใจในการทำงานเป็นพื้นฐานในการที่จะส่งเสริมและแสวงหาความงาม พิจารณาคุณค่าของงานศิลปะแขนงต่างๆเกี่ยวกับความงาม สอดคล้องกับอารี สุทธิพันธ์(2530) ที่กล่าวว่า

การศึกษาเกี่ยวกับความงามก็เพื่อจะมาพัฒนารสนิยมทางศิลปะ และสามารถไปประยุกต์ใช้ในการจัดการแนวความคิดในการสร้างงานศิลปะได้

3. ด้านศิลปวิจารณ์

เนื้อหาทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ จะต่อเนื่องเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาของศิลปวิจารณ์ ที่เป็น การเรียนรู้ความงามของผลงานศิลปะ ด้วยวิธีการวิจารณ์ แยกแยะ ถ่ายทอดออกมาด้วยการจดบันทึก การบรรยายคำพูดให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงคุณค่าความงาม Anderson(1990) กล่าวว่า ทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์ มีความเกี่ยวข้องกัน โดนสุนทรียศาสตร์เป็นรากฐานในการอธิบายความหมาย และนัยสำคัญทางศิลปะ

4. ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ

ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นว่เนื้อหาวิชาควรประกอบด้วยเนื้อหาด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ในส่วนของทฤษฎีนั้นเป็นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีและกระบวนการ และในส่วนของ การปฏิบัติเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถ ได้ทดลองใช้เครื่องมือ และฝึกฝน เพื่อสร้างความชำนาญด้านทักษะการปฏิบัติงาน

ดังนั้นแนวความคิดและความสนใจของผู้เรียนควรเป็นหลักในการเลือกเนื้อหาของผู้เรียนเอง ทั้งในด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะ ค้นคว้าข้อมูลที่สนใจ สืบต่อไปจนถึงคุณค่าความงาม และคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ออกมาเป็นผลงานของตน และสามารถเลือกที่ใช้เทคนิคที่ตนสนใจ ผ่านการฝึกฝนทดลองปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ

ด้านวิธีการสอน

1. ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด ค้นคว้าในสิ่งที่ตนสนใจ และมีอิสระในการแสดงออก ผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลของผลงานศิลปะที่ตนสนใจ ในแนวลึกเพิ่มเติม Marty (1983) กล่าวว่า การสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยการฟังคำบรรยายในห้องเรียนหรืออ่านตำรา ไม่อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและยอมรับคุณค่าของประวัติศาสตร์ได้ การสร้างความอยากรู้อยากเห็นด้วยปัญหา การชี้แนะวิธีการแสวงหาความรู้ให้ สามารถประเมินหลักฐานข้อเท็จจริง จนสามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตัวเอง จึงจะเป็นวิธีการสอนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถนำความรู้ไปพัฒนาได้จริง

2. ด้านสุนทรียศาสตร์

สำหรับวิธีการสอนสุนทรียศาสตร์ ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่ ควรใช้วิธีการเรียนแบบอภิปรายเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบและคุณค่าความงามของผลงานจิตรกรรม

สอดคล้องกับ วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์(2529) และอารี สุทธิพันธ์(2533) ที่กล่าวว่า การเรียนสุนทรียศาสตร์ เป็นการการขบคิด การพุดจาอภิปรายถึงปัญหาต่างๆของความงามและผลงานที่ยอมรับกันว่าเป็นงานศิลปะได้

3. ด้านศิลปวิจารณ์

ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีการพบปะ เพื่อนำเสนอความก้าวหน้า ร่วมกันวิเคราะห์ วิจารณ์ และร่วมแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ Jeffers(1990) กล่าวว่า วิธีการสอนแบบนี้ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้สอนจะมีความใกล้ชิด ในลักษณะของผู้ให้คำแนะนำ วิเคราะห์ประเมินผลการทำงานในแต่ละขั้นตอนให้กับผู้เรียน โดยไม่ก้าวก่ายทางความคิด ผู้สอนและผู้เรียนยังให้ความสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานของผู้เรียนจากการนำเสนอรายงานเป็นระยะ สอดคล้องกับวิรุณ ตั้งเจริญ(2535) กล่าวว่า วิธีการสอนแบบนี้ ผู้เรียนจะสามารถรู้หลักการทางศิลปะไปใช้วิเคราะห์ผลงานของตนเองและผู้อื่นได้ ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องมีการสอนหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการวิจารณ์ ที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนด้วย

4. ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ

ผู้สอนและผู้เรียนยังมีความคิดเห็นว่าเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจในทักษะการปฏิบัติงานจิตรกรรม ควรมีการใช้วิธีการพาผู้เรียนออกไปดูขั้นตอนและกระบวนการทำงานของศิลปินโดยตรง สอดคล้องกับอำไพ ตีรณสาร(2545) ที่กล่าวถึง แนวการสอนที่มีศิลปินเป็นแบบอย่าง(The Artist as Model)ของ เกิดจากความพยายามที่จะจัดประสบการณ์ในการเรียนการสอนใกล้กับการทำงานศิลปะในชีวิตจริงมากที่สุด ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงกระบวนการทำงานจากศิลปินจริงๆ การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการสอนแนวนี้ ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรง ทำให้เข้าใจกระบวนการสร้างงานจิตรกรรมอย่างดียิ่งขึ้น(อารี สุทธิพันธ์,2530) ผู้เรียนยังมีความคิดเห็นว่าการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานด้วยตนเอง สอดคล้องกับ พาเทอรากิส(1978) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ โดยการทดลอง การลงมือปฏิบัติจริง และกระบวนการแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการได้อย่างรวดเร็ว และพัฒนาด้านทักษะได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้สอนและผู้เรียนยังมีความคิดเห็นในเรื่องของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน ทั้งในแง่ของการใช้อินเตอร์เน็ตในการสืบค้น ข้อมูลข่าวสารจากทั่วโลก เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Johnson (1997) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นกระบวนการที่เน้นวิธีการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาความสามารถและความถนัดของตนเอง รวมถึงช่วยให้ผู้เรียนค้นหาแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การใช้คอมพิวเตอร์ในการสอนยังมี

ส่วนช่วยในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอินทรีฯ พรหมพันธุ์ (2545) ที่พบว่าการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนุกสนานและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้คอมพิวเตอร์สามารถเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการนำเสนอผลงานและยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนนอกเหนือจากการพบปะกันในชั้นเรียนได้อีกด้วย

ด้านสื่อการเรียนการสอน

1.ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ผู้สอนและผู้เรียนให้ความสำคัญกับการใช้ผลงานจิตรกรรมจริง มาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน เพราะขนาดและพื้นผิวของผลงาน ทั้งนี้หมายถึงทั้งการนำผลงานจิตรกรรม เข้ามาในห้องเรียนและการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าชมนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สอดคล้องกับ เจน เคเบท (Jane K. Bates,2000) กล่าวว่า การใช้ผลงานศิลปะจริงมาใช้ สามารถสร้างความรู้สึกที่ต่างออกไปจากการดูภาพผลงานจำลอง เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมจริงและอาจใช้สอนควบคู่ไปกับการบรรยาย การใช้ผลงานศิลปะจริงนั้น เหมาะที่จะให้ผู้เรียนได้รู้จักกับพื้นผิว วัสดุใหม่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์แก่ผู้เรียน เชื่อมโยงความรู้ไปสู่ศิลปะนอกห้องเรียน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ที่มีทางด้านเทคนิคและแนวความคิดที่อยู่ในผลงานแต่ละยุคสมัย ที่อาจจะกระตุ้นจินตนาการให้เกิดแนวทางในความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างผลงานของตนเอง

2.ด้านสุนทรียศาสตร์

การพาผู้เรียนไปทัศนศึกษายังพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์นั้น ถือเป็นสื่อการสอนที่เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ (จิรา จงกล,2532) สอดคล้องกับ มะลิฉัตร เอื้ออานันท์(2543) เพราะพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์นั้น เป็นแหล่งที่มี "ของจริง" ทางศิลปะให้ได้ศึกษาอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานศิลปะที่มีความเก่าแก่ หาดูได้ยาก และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ผู้สอนยังสามารถใช้พิพิธภัณฑ์ ในการสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะให้แก่ผู้เรียน เคลิน(E.F.Kaelin, 1968)กล่าวว่า ประสบการณ์ทางสุนทรียะคือการรับรู้ทางด้านความงามจากการดู สัมผัส รับรู้ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลและลักษณะเฉพาะตัว เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าในตัวเอง ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่ความสามารถทางสุนทรียะภายในและพัฒนาต่อมาถึงการมีสุนทรียะในการสร้างผลงานของตนเองได้

3.ด้านศิลปวิจารณ์

ผู้สอนยังให้ความสำคัญกับการใช้สื่อที่เกี่ยวข้องการวิเคราะห์วิจารณ์ ตำราและเอกสาร มีการใช้ บทวิเคราะห์ วิจารณ์ ของศิลปินมาประกอบการอ้างอิง สอดคล้องกับมะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2543) การรับรู้ การบรรยาย วิเคราะห์ การตีความในการประเมินผลงานศิลปะ จะช่วยให้

ผู้เรียนได้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ความซาบซึ้งในคุณค่าของผลงานศิลปะ เป็นเครื่องมือค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับศิลปะ แล้วนำความรู้เหล่านั้นไปเผยแพร่ พัฒนา สน สีมাত্রัง(2527) กล่าวว่า ข้อมูลการวิจารณ์ของศิลปินจะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือตรวจสอบแนวความคิด และวิธีการแสดงออกในผลงานศิลปะ ซึ่งผู้ที่ได้อ่าน หรือรับข้อมูลข่าวสารอาจได้แง่มุมหรือมุมมองที่เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ พัฒนาผลงานของตนได้

4. ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ

ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการเชิญศิลปินผู้สร้างงานมาเป็นผู้ให้ความรู้ในเรื่องของกระบวนการสร้างงานจิตรกรรม อ่ำไพ ตีรณสาร (2542) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานของศิลปินจริงๆ ผู้เรียนจะได้สัมผัสประสบการณ์ตรงทำให้เข้าใจกระบวนการสร้างงานจิตรกรรมได้ดียิ่งขึ้น

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับผลงานที่หลากหลายทั่วโลก การสืบค้นทาง อินเทอร์เน็ต(internet)กำลังแพร่หลาย (ปีที่ปเมธาคุณวุฒิ,2543) พิพิธภัณฑสถานและหอศิลป์ส่วนใหญ่มี web site ของตัวเองสอดคล้องกับงานวิจัยของชานาญ ภูมาลี (2542)เปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้เข้าไปหาความรู้โดยไม่ต้องเดินทางไปชมด้วยตัวเอง เป็นการประหยัดเวลา ถือเป็นกาเปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ และสร้างความหลากหลายด้านข้อมูลข่าวสาร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการขยายขอบเขตทางความคิดของทั้งผู้สอนและผู้เรียน

ด้านการวัดและการประเมินผล

1. ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

ผู้สอนและผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่าควรวัดและประเมินผลจากการค้นคว้าและรวบรวม การนำเสนอข้อมูลที่มาของผลงานที่เป็นแรงบันดาลใจในการทำงานและข้อมูลประกอบการทำงาน เกณฑ์การวัดและการประเมิน ผู้สอนและผู้เรียนให้ความสำคัญกับกระบวนการศึกษาค้นคว้า และประเมินจากผลงาน และความสามารถในการถ่ายทอดแนวความคิดออกมาเป็นผลงานได้อย่างมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับ โกสุม สายใจ (2544) กล่าวว่าผลงานศิลปะเป็นการรวมตัวกันของจินตนาการ ความคิด และกลั่นกรองด้วยจิตและสติปัญญาอย่างลงตัวของแรงบันดาลใจ จินตนาการ และการถ่ายทอด ซึ่งแรงบันดาลใจในการทำงานนั้นเกิดขึ้นได้จากการสัมผัสกับความงามอันกระตุ้นแนวความคิด ทั้งแรงบันดาลใจจากเหตุการณ์ และแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะในอดีต ซึ่งการศึกษาค้นคว้าในแนวลึกเพิ่มจะช่วยต่อยอดความคิดและขยายอาณาเขตของจินตนาการได้อย่างดี (Marty,1983)

2. ด้านสุนทรียศาสตร์

ผู้สอนยังเห็นว่าการประเมินผลทางด้านคุณค่าความงามทางสุนทรียะก็มีความจำเป็นต่อการประเมินค่าของงานจิตรกรรม ควรคำนึงถึง การพิจารณาความสัมพันธ์ คุณค่าทั้งเนื้อหา เรื่องราว และรูปร่าง รูปทรง สอดคล้องกับ อารี สุทธิพันธ์(2534) มีความเห็นว่า การสร้างงานศิลปะที่ดีต้องมีความสัมพันธ์กัน มีความเป็นเอกภาพ และมีความเป็นสุนทรียะ เช่นเดียวกับ ชลูด นิมสมอ (2539) ได้กล่าวไว้ว่า เนื้อหารูปทรง ถ้าเป็นผลงานศิลปะที่ยิ่งใหญ่ จะเข้มข้นรุนแรงต่อเนื่องไปนานวัน เป็นความดี ความงาม ความประสานกลมกลืนกันไปหมด ถ้าไม่เป็นงานศิลปะรูปทรงไม่ทำงานไม่เป็น Aesthetic form เนื้อหางานศิลปะจึงไม่มี หรือให้การรับรู้แก่เราได้เพียงตื้นๆ ไม่ก่อให้เกิดความซาบซึ้ง ประทับใจ ไมเคิล(Michael,1983)กล่าวว่า การประเมินผลในด้านศิลปะปฏิบัติ ต้องประกอบไปด้วยการสื่อสารและการแสดงออก องค์ความรู้ สุนทรียภาพ และส่วนประกอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และทักษะความชำนาญ

3. ด้านศิลปะวิจารณ์

ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่า ควรวัดและประเมินผลจากการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานของผู้เรียน Anderson (1990)กล่าวว่า ในการประเมินความรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ และศิลปะวิจารณ์นั้นต้องมีความสอดคล้องกันกล่าวคือ ทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์จะเป็นพื้นฐานของศิลปะวิจารณ์ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะ เพราะสุนทรียศาสตร์เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล (Lowenfeld & Britten,1964) และการวิจารณ์เป็นการวิเคราะห์ ดีความ และให้คุณค่าของงานศิลปะนั้น ผู้สอนสามารถยึดมาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบพิจารณาผลงานของผู้เรียนได้ และวิธีการประเมินผลงานแบบใช้แฟ้มสะสมผลงานนั้นก็เป็นวิธีหนึ่งในการตรวจสอบ แต่ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นว่า การเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม 3 นั้นมักจะมีขนาดใหญ่และมีผลงานน้อยชิ้นจึงไม่เหมาะกับการนำมาจัดแฟ้ม ผู้สอนแนะนำว่า การจัดแฟ้ม ควรเป็นการทำแฟ้มสะสมผลงานร่างภาพ เพื่อนำมาให้ผู้สอนช่วยวิเคราะห์วิจารณ์ และให้คำแนะนำก่อนการลงมือปฏิบัติจริงจะมีความเหมาะสมกว่า

4. ด้านการปฏิบัติงานศิลปะ

ผู้สอนและผู้เรียนมีความเห็นด้วยกับ วิธีการวัดและการประเมินผลจากผลงานที่สำเร็จและเอกสารบันทึกประกอบการทำงาน เป็นการประเมินจากสิ่งที่ปรากฏ และสามารถมองเห็นได้ สอดคล้องกับ ไอสเนอร์(1972) ที่กล่าวถึงสิ่งที่สามารถประเมินได้ในงานศิลปะ คือ 1.ความชำนาญทางเทคนิคที่ปรากฏในผลงาน 2. สุนทรียภาพและลักษณะการแสดงผลของผลงาน ได้แก่ การจัดรูปทรง 3. จินตนาการ ระดับความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่การประเมินระดับของผลงานที่ปรากฏ ทั้งนี้ การประเมินจากเอกสารข้อมูลประกอบการค้นคว้า ถือเป็นหลักฐาน เป็นการรวบรวมข้อมูล

เบื้องต้น ในการประมวลความคิดของผู้เรียน และเป็นการแสดงให้ผู้สอนได้เข้าใจถึงแนวความคิด และขั้นตอนการทำงาน รวมถึงความรับผิดชอบในการเรียน ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

ผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการตกลงกันในหลักเกณฑ์ และวิธีการวัดและประเมินผล ตั้งแต่เริ่มต้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ออโดริธ (Audrieth ,1980) พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน ให้เกิดความเสมอภาคและความยุติธรรม และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนยังให้ความสำคัญกับการประเมิน ทางด้านพฤติกรรม ความรับผิดชอบของผู้เรียนซึ่ง บลูม (Benjamin S.Bloom,1956 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน 2532)กล่าวถึงการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนว่า ควรมีการวัดจาก ด้านพุทธิพิสัย อันได้แก่ความรู้ทางด้านวิชาการ ประวัติศาสตร์ ระเบียบวิธี กระบวนการ หลักการ การคิดหาเหตุผล ด้านจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เน้นเกี่ยวกับด้านสุนทรียภาพ การแสดงความรู้สึก ประทับใจ ซาบซึ้ง อันเป็นการ พัฒนาความรู้สึกภายในแล้ว ด้านทักษะพิสัย อันได้แก่ความชำนาญ ในทักษะการปฏิบัติงานก็เป็นจุดประสงค์ที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียน สามารถนำไปพัฒนาตนเองในภายภาคหน้า

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้สอนในวิชาศิลปะปฏิบัติควรจะค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อมาถ่ายทอดให้ผู้เรียนเสมอ ทั้งในแง่ของทฤษฎี และการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเป็นผู้ที่สร้างสรรค์และพัฒนาผลงานของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งแสวงหากระบวนการ หรือ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชามาใช้ในการเรียนการสอนในวิชาที่ตนรับผิดชอบ
2. ผู้เรียนควรมีการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ใหม่ๆ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความเป็นเอกลักษณ์ของตน และฝึกฝนทักษะในการสร้างงานศิลปะ ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล ยอมรับคำแนะนำหรือข้อวิจารณ์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาผลงานของตัวเอง
3. ควรมีการเชิญศิลปินมาเป็นผู้ให้ความรู้ ในแง่ของกระบวนการคิด การสร้างผลงาน เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน รวมทั้งมีการหาโอกาสเข้าชมงานนิทรรศการ หรือฟังการบรรยายของศิลปินที่พิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และ ฝึกการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีระบบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาศิลปะปฏิบัติ ในสาขาศิลปะศึกษา ระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อวงการศิลปะศึกษา
2. ควรมีการศึกษาการนำกระบวนการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน หรือ DBAE (Discipline – Based Art Education) ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาด้านทัศนศิลป์อื่น เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างงานทัศนศิลป์ อย่างเป็นขั้นตอน ทั้งในแง่ของการสร้างแนวความคิด และการขั้นตอนการสร้างงานของศิลปิน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่กำลังศึกษาเกี่ยวกับด้านทัศนศิลป์ในแต่ละแขนง